

**แบบการเสนอผลงาน
(ระดับชำนาญการ และระดับชำนาญการพิเศษ)**

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลบุคคล/ตำแหน่ง

ชื่อผู้ขอประเมินนายปณณวิชญ์ ภูริรักษ์พิติกร.....

ตำแหน่งปัจจุบัน นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ

ส่วนฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่อนุรักษ์

สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๕ (เชียงใหม่)

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งปัจจุบัน

- หัวหน้าอุทยานแห่งชาติดอยหลวง จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดพะเยา จังหวัดลำปาง
- หัวหน้าโครงการพัฒนาป่าไม้ตามแนวพระราชดำริบ้านจิวและผาวี จังหวัดเชียงใหม่
- หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๕ (เชียงใหม่)

ตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง บริหารและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำลำธารในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ให้ระบบนิเวศมีความอุดมสมบูรณ์และให้คนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างสมดุลและยั่งยืนต่อไป

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

๑. เรื่อง การมีส่วนร่วมของราษฎรท้องถิ่นต่อโครงการพัฒนาพื้นที่ปลูก บำรุงรักษา และระบบนิเวศป่าไม้
กรณีศึกษา แปลงปลูกป่า PTT-N-๓๓-๖๖ อุทยานแห่งชาติดอยหลวง

๒. ระยะเวลาที่ดำเนินการ มกราคม ๒๕๖๗ – กันยายน ๒๕๖๗ รวมระยะเวลา ๙ เดือน

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

๑. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
๒. แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๓. ความรู้ด้านวนวัฒนวิทยา
๔. ความรู้ด้านสถิติ

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินงาน และเป้าหมายของงาน

๔.๑ การตรวจเอกสาร

ทำการตรวจสอบเอกสาร เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ทฤษฎี แนวคิดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสำรวจพื้นที่ศึกษาเบื้องต้น เพื่อให้ทราบเกี่ยวกับสภาพภูมิประเทศ และสภาพความเป็นอยู่ของราษฎรท้องถิ่นรอบแปลงปลูกป่า PTT-N-๓๓-๖๖ อุทยานแห่งชาติดอยหลวง

๔.๒ การสร้างแบบสอบถาม

ดำเนินการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และศึกษาแบบสอบถามของงานวิจัยที่มีลักษณะใกล้เคียงกับการศึกษาครั้งนี้ แล้วจึงนำมาดัดแปลงให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา

๔.๓ การทดสอบแบบสอบถาม

๔.๓.๑ การทดสอบการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยนำแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาถึงความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับแบบทดสอบโดยพิจารณาเป็นรายข้อ เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence : IOC)

๔.๓.๒ การทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) โดยทำการทดสอบ (pre-test) แบบสอบถามจำนวน ๓๐ ชุด ดำเนินการ เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และศึกษาแบบสอบถามของงานวิจัยที่มีลักษณะใกล้เคียงกับการศึกษาครั้งนี้ แล้วจึงนำมาดัดแปลงให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา ซึ่งคำถามในแบบสอบถามมีทั้งที่เป็นคำถามปลายปิด (closed-end question) และคำถามปลายเปิด (open-end question) สำหรับเนื้อหาของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๓ ส่วนคือ

ส่วนที่ ๑ คำถามเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของราษฎรท้องถิ่นรอบแปลงปลูกป่า PTT-N-๓๓-๖๖ อุทยานแห่งชาติดอยหลวง เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาการพักอาศัยในพื้นที่ สถานะทางสังคม ระยะทางจากที่อยู่อาศัยถึงแนวเขตอุทยานแห่งชาติ ดอยหลวง เป็นต้น

ส่วนที่ ๒ คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของราษฎรท้องถิ่นรอบแปลงปลูกป่า PTT-N-๓๓-๖๖ อุทยานแห่งชาติดอยหลวง โดยใช้คำถามในการประเมินค่า (ให้คะแนน)

ส่วนที่ ๓ คำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของราษฎรท้องถิ่นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมไฟป่าในพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยหลวง

๔.๔ การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งนี้กำหนดให้ราษฎรท้องถิ่นรอบแปลงปลูกป่า PTT-N-๓๓-๖๖ อุทยานแห่งชาติดอยหลวง โดยวิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง แบบง่าย (Simple random sampling) โดยใช้สูตรของ Yamane โดยใช้คำถามในการประเมินค่า (ให้คะแนน)

๔.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบและตรวจสอบแก้ไขเป็นที่เรียบร้อยแล้วไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) กับประชาชนท้องถิ่นตัวอย่างตามหมู่บ้านเป้าหมายที่กำหนดไว้ ใช้วิธีการเก็บตัวอย่างทั้งหมดจนครบถ้วนต่อไป

๔.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ดำเนินการตรวจสอบความครบถ้วนของแบบสอบถามมาลงรหัส (coding) จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาทำการประมวลผลแล้ววิเคราะห์โดยเครื่องคอมพิวเตอร์ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติประมวลผลข้อมูล โดยจำแนกการวิเคราะห์ออกเป็น ๒ ส่วน ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๔.๖.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (qualitative method) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มารวบรวม แจกแจงโดยใช้หลักสถิติอย่างง่าย เช่น ค่าเฉลี่ย (mean) การแจกแจงความถี่ (frequency distribution) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าต่ำสุด (minimum) และค่าร้อยละ (percent) เป็นต้น

๔.๖.๒ การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative analysis) การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าเฉลี่ยกรณีกลุ่มตัวอย่าง ๒ กลุ่ม ที่เป็นอิสระจากกัน ใช้สถิติ T-test ในการทดสอบ โดยสิ่งสำคัญที่จะต้องพิจารณา คือ ความแปรปรวนของประชากรหรือความเป็นเอกพันธ์ของค่าความแปรปรวน (Homogeneity of Variance) ว่าเท่ากันหรือไม่และในการทดสอบว่าความแปรปรวนของประชากรแตกต่างกันหรือไม่นั้น จะต้องทำการทดสอบความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติ F-test สำหรับ การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยกับตัวแปรอิสระ ตั้งแต่ ๒ กลุ่มขึ้นไป ใช้สถิติ F-test แบบ One-way ANOVA ในการทดสอบซึ่งการเลือกใช้ F-test มีข้อพิจารณา ดังนี้ (๑) กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มที่เป็นอิสระจากกัน (๒) ประชากรมีการแจกแจงแบบปกติ (๓) ข้อมูลอยู่ในมาตราอันตรภาคหรืออัตราส่วน กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ทั้งนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

เป้าหมายของงาน

๑. เพื่อให้ราษฎรท้องถิ่นในพื้นที่ ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ร่วมศึกษาปัญหา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมติดตามผล และร่วมรับประโยชน์ด้วยความสมัครใจ เพื่อให้เกิดการพัฒนาเป็นไปเพื่อสนองต่อความต้องการของสมาชิกในชุมชนด้วยความพึงพอใจ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒. เพื่อศึกษาปัจจัยในการมีส่วนร่วมของราษฎรท้องถิ่น จากสภาพความเป็นจริงของชาวชนบทที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมหนึ่ง ๆ ทั้งในแง่ของการร่วมแรง ร่วมทรัพยากร หรืออื่นๆ นั้น มีเหตุผล ๒ ประการ คือ ประการแรก การมองเห็นว่าตนจะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนในสิ่งที่ทำลงไป ซึ่งถือเป็นเรื่องของการกระตุ้นให้เกิดมีสิ่งจูงใจ ประการที่สอง การที่ได้รับการบอกกล่าวหรือชักชวนจากเพื่อนให้เข้าร่วมโดยมีสิ่งจูงใจเป็นตัวนำ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องของการก่อให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

๓. เพื่อให้ราษฎรท้องถิ่นในพื้นที่ มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในหลักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการพัฒนาพื้นที่ปลูก บำรุงรักษา และระบบนิเวศป่าไม้ และนำองค์ความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้กับการทำงานในชีวิตประจำวัน เช่นการทำเกษตรกรรม โดยที่ราษฎรท้องถิ่นในพื้นที่ มีจิตสำนึกตระหนักถึงความสำคัญทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงไม่ทำลาย บุกรุก ป่าไม้

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

เชิงปริมาณ

จากการหาค่าเฉลี่ยการตอบคำถามของราษฎรท้องถิ่น ตัวอย่างทุกครัวเรือนแล้วนำไปเปรียบเทียบกับอันตรภาคชั้นที่กำหนดไว้ (ช่วงคะแนนที่กำหนดไว้ จาก ๐ ถึง ๕) ผลการศึกษาพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของราษฎรท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยหลวง ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๔ ซึ่งแปลความหมายได้ว่า ราษฎรท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยหลวง ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เชิงคุณภาพ

จากการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของราษฎรท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยหลวง กรณีศึกษาราชภูรท้องถิ่นรอบแปลงปลูกป่า PTT-N-๓๓-๖๖ อุทยานแห่งชาติดอยหลวง ได้ตอบสนองแนวคิดของ แผนการปฏิบัติราชการกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) (ฉบับทบทวน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘)

มีเป้าหมายการดำเนินงานภายใต้ภารกิจที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์ คุ้มครอง ดูแล รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสัตว์ป่าให้มีความสมบูรณ์ เพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศ และให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนที่เกิดประโยชน์สูงสุดทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หน่วยงานในสังกัดกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และเป็นแนวทางในการวางแผนบริหารจัดการพื้นที่อื่นๆ ที่มีลักษณะสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่คล้ายคลึงกัน

๗. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

การดำเนินการเก็บข้อมูล พูดคุย/รับฟังข้อเสนอแนะต่างๆ ไม่ค่อยพบชาวบ้านในการที่จะให้ข้อมูล จะต้องมีการปรับเปลี่ยนช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลเป็นช่วงเวลาเย็นถึงหัวค่ำ เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ส่วนมากจะออกไปทำงานตั้งแต่เช้าจนถึงเย็น จึงจะกลับเข้าบ้าน หรือต้องไปเก็บข้อมูลในวันที่มีการประชุมหมู่บ้าน

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

ปัญหาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และพัฒนาพื้นที่ปลูกป่า บำรุงรักษา และระบบนิเวศป่าไม้ โดยราษฎรท้องถิ่นมีปัญหาในการเข้าร่วมการติดตาม ประเมินผลการดำเนินการที่ทำไปแล้ว เนื่องจากขาดความรู้ และปัญหาการพัฒนาพื้นที่ปลูกป่า บำรุงรักษา และระบบนิเวศป่าไม้ ประกอบกับราษฎรท้องถิ่นไม่มีเวลาร่วมกิจกรรม เป็นต้น

๙. ข้อเสนอแนะ

๑. จากการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของราษฎรท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และพัฒนาพื้นที่ปลูกป่า บำรุงรักษา และระบบนิเวศป่าไม้ ในอุทยานแห่งชาติดอยหลวง กรณีศึกษาการมีส่วนร่วมของราษฎรท้องถิ่นต่อโครงการพัฒนาพื้นที่ปลูก บำรุงรักษา และระบบนิเวศป่าไม้

แปลงปลูกป่า PTT-N-๓๓-๖๖ อุทยานแห่งชาติดอยหลวง ทำให้ทราบว่า การที่ราษฎรที่อาศัยอยู่รอบบริเวณแปลงปลูกป่า PTT-N-๓๓-๖๖ อุทยานแห่งชาติดอยหลวง ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และพัฒนาพื้นที่ปลูกป่า บำรุงรักษา และระบบนิเวศป่าไม้เป็นอย่างดี และทราบถึงผลกระทบหรืออันตรายที่ส่งต่อผลกระทบต่อทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม และหันมาให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยหลวง แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมของราษฎรท้องถิ่นยังมีปัญหาการเข้ามามีส่วนร่วมหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะเรื่องเวลา ความรู้ และช่องทางในการเข้าร่วม ดังนั้น หน่วยงานราชการควรหาแนวทางในการดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้ราษฎรในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหาการบุกรุก ทำลายทรัพยากรป่าไม้ โดยการร่วมประชุมร่วมเป็นคณะกรรมการ การปฏิบัติงาน การติดตามผลงาน ควบคู่ไปกับการดำเนินการประชาสัมพันธ์ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับการมีส่วนร่วมของราษฎรท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ศึกษาให้สูงขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

๒. เพศ อายุ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจึงควรประสานความร่วมมือในการส่งเสริมให้ผู้หญิง เด็กและเยาวชนให้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น การจัดให้มีหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียนเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนการส่งเสริมเพื่อสร้างเครือข่ายในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วม

๓. ควรปลูกสร้างจิตสำนึกให้แก่ราษฎรท้องถิ่นและสร้างแรงจูงใจในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ราษฎรในพื้นที่เข้าเพื่อมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และพัฒนาพื้นที่ปลูกป่า บำรุงรักษา และระบบนิเวศป่าไม้มากขึ้น ตลอดจนการพิจารณากำหนดแผนงานเพื่อให้มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน ซึ่งสามารถช่วยทำให้ราษฎรท้องถิ่นในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ศึกษาได้เพิ่มมากขึ้น

๔. ในการดำเนินการหรือดำเนินโครงการใดๆ ในพื้นที่ที่ราษฎรท้องถิ่นมีส่วนได้ส่วนเสีย ควรส่งเสริมให้ราษฎรท้องถิ่นหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และเห็นความสำคัญของโครงการ อาจจะอยู่ในรูปแบบของการทำงานร่วมกัน เช่นเป็นลูกจ้าง หรือเจ้าหน้าที่ในโครงการ หรือร่วมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินโครงการ ให้เห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับการดำเนินงาน/โครงการต่างๆจากหน่วยภาครัฐและภาคเอกชน เป็นต้น

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

.....-.....

๑๑. ผู้ร่วมดำเนินการ (ถ้ามี)

(๑)	สัดส่วนของผลงาน.....	%
(๒)	สัดส่วนของผลงาน.....	%
(๓)	สัดส่วนของผลงาน.....	%

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) ผู้ขอประเมิน

(.....นายปณณวิทย์ ภูริรักษ์พิติกร.....)

วันที่ ๓ / มี.ค. / ๒๕๖๘

ขอรับรองว่าสัดส่วนการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
(๑) -	
(๒) -	
(๓) -	

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)

(.....นายจิรภัฏ กัมพลานนท์.....)

(ตำแหน่ง) ผู้อำนวยการส่วนอุทยานแห่งชาติ

วันที่...../...../.....

(ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล)

(ลงชื่อ) (นายเจษฎา เงินทอง)

(ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๕)

(ตำแหน่ง)..... - 4 สค 2568

วันที่...../...../.....

(ผู้อำนวยการกอง/สำนัก ขึ้นไป)

หมายเหตุ : ๑. คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อยสองระดับ คือ ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล และผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป
อีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียว ก็ให้มีคำรับรองหนึ่งระดับได้
๒. การเสนอผลงานให้มีความยาวไม่น้อยกว่า ๕ หน้ากระดาษ A4

**แบบการเสนอข้อเสนอแนวคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน
(ระดับชำนาญการ และระดับชำนาญการพิเศษ)**

๑. เรื่อง การบูรณาการความร่วมมือระหว่างสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๕ (เชียงราย) และจังหวัดเชียงราย ในการป้องกัน แก้ไขปัญหาไฟป่า และฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

๒. หลักการและเหตุผล

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา มีการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากร ทำให้ความจำเป็นในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้มีมากขึ้นตามไปด้วย พื้นที่ป่าไม้ถูกทำลายแผ้วถางเป็นพื้นที่เกษตรกรรม เป็นที่ตั้งของชุมชน สร้างเขื่อน อ่างเก็บน้ำ และระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชน ประกอบกับความยากจนในชนบท ทำให้ประชาชนต้องอาศัยป่าเพื่อการยังชีพมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้วยการเก็บหาของป่า ล่าสัตว์ บุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อทำการเกษตร กิจกรรมเหล่านี้ล้วนต้องใช้ไฟและเป็นสาเหตุให้เกิดไฟป่า ไฟป่าจากกิจกรรมของประชาชนมีความถี่และความรุนแรงมากเกินกว่าที่กลไกธรรมชาติจะปรับตัวเพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศป่าไม้เอาไว้ได้ ไฟป่าจึงกลายเป็นปัจจัยที่สร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้ไฟป่ากลายเป็นปัญหาสำคัญระดับชาติ ที่ทุกฝ่ายตระหนักและห่วงใยอยู่ในขณะนี้ ด้วยสถานการณ์ไฟไหม้ป่าที่เกิดขึ้นในหลายพื้นที่ทั่วประเทศทั้งจากสภาพอากาศที่แห้งแล้งและการลักลอบเผาป่า เป็นสาเหตุของการภัยพิบัติที่เกิดขึ้นเป็นประจำในช่วงหน้าแล้งของทุกปีและทวีความรุนแรงมากขึ้นในหลายพื้นที่ทั่วประเทศ

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากไฟป่านั้น ส่งผลกระทบต่อมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การเผาไหม้ ทำให้เกิดเขม่าเป็นจำนวนมาก ทั้งเขม่าขนาดใหญ่ที่มองเห็นได้ด้วยตาเปล่า และเขม่าขนาดเล็กที่เทียบเท่าได้กับฝุ่น PM₁₀ และฝุ่น PM_{2.5} ซึ่งเขม่าเหล่านี้สามารถลอยไปไกลจากจุดที่เกิดไฟไหม้ได้หลายกิโลเมตร และเป็นสารที่ก่อให้เกิดการระคายเคืองทั้งต่อผิวหนังและต่อระบบทางเดินหายใจ ผลกระทบต่อสภาพภูมิอากาศทำให้ภาวะโลกร้อนทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคมของทุกปี เป็นช่วงวิกฤตของสถานการณ์ภัยแล้งที่เกิดไฟป่าจำนวนมาก ด้วยพฤติกรรมของชาวบ้านหรือชาวเขาในภาคเหนือส่วนใหญ่ทำเกษตรเชิงเดี่ยว ประกอบกับภูมิศาสตร์ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงและมีที่ราบคล้ายแอ่งกระทะ ลักษณะของป่าแตกต่างจากพื้นที่อื่น ๆ และเมื่อเข้าสู่ฤดูร้อน ใบไม้แห้งจะกลายเป็นเชื้อเพลิงอย่างดี เมื่อเกิดไฟป่า การพัดพาของลมจะทำให้ไฟลุกลามได้ง่ายและไกลขึ้น และด้วยสภาพอากาศที่ไม่ถ่ายเท ยิ่งทำให้ฝุ่นควันมีเพิ่มมากขึ้น ปัญหานี้จึงอยู่คู่กับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบนมาโดยตลอด

จากปัญหาข้างต้นดังกล่าว สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๕ (เชียงราย) มีภารกิจและหน้าที่รับผิดชอบในการคุ้มครอง ป้องกัน อนุรักษ์ ป่าไม้ และบำรุง ดูแล รักษาพื้นที่ป่าอนุรักษ์ พื้นที่คุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ พื้นที่คุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และพื้นที่คุ้มครองตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป่าไม้ ในท้องที่จังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา และจังหวัดลำปางบางส่วน รวมเนื้อที่กว่า ๓.๒ ล้านไร่ แต่ด้วยงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรของสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๕ (เชียงราย) นั้น มีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานในพื้นที่รับผิดชอบและความรุนแรงของการเกิดไฟป่า

ที่ทวีความรุนแรงกว่าเดิม นับว่าการแก้ไขปัญหาดังกล่าวควรเริ่มตั้งแต่ การคุ้มครอง ป้องกัน ส่งเสริมการสร้าง ความตระหนักรู้ ปลุกจิตสำนึก และฟื้นฟูพื้นที่อย่างมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนอย่างบูรณาการและอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการแก้ไขปัญหามาจากสถานการณ์ไฟฟ้า โดยสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๕ (เชียงราย) เพียงหน่วยงานเดียว คงไม่สามารถทำให้สามารถทำให้การแก้ไขปัญหามาจากการเกิดไฟฟ้าในจังหวัดเชียงรายลดลงได้ ดังนั้นในการแก้ไข ปัญหาไฟฟ้าในจังหวัดเชียงรายให้มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน ย่อมต้องอาศัยความร่วมมือทุกภาคส่วน เพื่อจัดการและแก้ไขปัญหามาที่เกิดขึ้น จึงมีความจำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อช่วยการแก้ไขปัญหามาไฟฟ้า

สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๕ (เชียงราย) ได้มีการจัดตั้งกลุ่มยุทธศาสตร์ เพื่อบูรณาการ ความร่วมมือกับจังหวัดเชียงราย ในการสนับสนุนงบประมาณ ในการแก้ไขปัญหามาไฟฟ้าที่เกิดขึ้น ได้แก่ โครงการการบูรณาการความร่วมมือระหว่างสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๕ (เชียงราย) และจังหวัด เชียงราย ในการป้องกัน แก้ไขปัญหามาไฟฟ้า และฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการลาดตระเวน ป้องกัน ประชาสัมพันธ์ ในการป้องกัน แก้ไขปัญหามาไฟฟ้า และฝุ่นละออง ขนาดเล็ก (PM ๒.๕) และสร้างเครือข่ายภาคประชาชนในและรอบพื้นที่ป่าอนุรักษ์และพื้นที่คุ้มครอง ตามกฎหมายป่าไม้ ในการป้องกัน แก้ไขปัญหามาไฟฟ้าและหมอกควัน และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อย่างมีส่วนร่วมอย่างบูรณาการ ที่ควบคู่กับการเสริมความตระหนักรู้ ปลุกจิตสำนึกอย่างมีส่วนร่วมระหว่าง ภาครัฐและภาคประชาชนอย่างยั่งยืน การจัดทำแนวกั้นไฟตามรอยต่อพื้นที่ป่าอนุรักษ์และพื้นที่ทำกินของ ราษฎร การอบรมเสริมสร้างความรู้ด้านไฟฟ้าให้กับราษฎรในพื้นที่ ตลอดจนการขอรับการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็นในการดับไฟป่า

๓. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

การบูรณาการความร่วมมือระหว่างสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๕ (เชียงราย) และจังหวัด เชียงราย ในการป้องกัน แก้ไขปัญหามาไฟฟ้า และฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) ดังนี้

๑. การประสานนโยบายของจังหวัดเชียงรายและสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๕ (เชียงราย) เพื่อสร้างความเข้าใจและหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกันในการป้องกัน แก้ไขปัญหามาไฟฟ้า และฝุ่นละออง ขนาดเล็ก (PM ๒.๕)

๒. ดำเนินการจ้างเหมาราษฎรโดยรอบพื้นที่เพื่อช่วยพนักงานเจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนัก บริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๕ (เชียงราย) ในการปฏิบัติการลาดตระเวน ป้องกัน ประชาสัมพันธ์ในการป้องกัน แก้ไขปัญหามาไฟฟ้า และฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) ในเขตรับผิดชอบของพื้นที่ป่าอนุรักษ์และพื้นที่คุ้มครอง ตามกฎหมายป่าไม้ สังกัดสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๕ (เชียงราย)

๓. ขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการ ให้ทุกหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแล พื้นที่ป่า โดยให้ร่วมกันกับชุมชนเพื่อสร้างประโยชน์และก่อให้เกิดรายได้แก่ชุมชน โดยงบประมาณควรลงสู่ หน่วยงานและชุมชน โดยตรง เพื่อสนับสนุนเครือข่ายแก้ไขปัญหามาไฟฟ้าและหมอกควัน และฝุ่นละอองขนาด เล็ก (PM ๒.๕) และสร้างการมีส่วนร่วมแก่ประชาชน

๔. สร้างการรับรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการบริหารจัดการเชื้อเพลิงในพื้นที่ป่าโดยหลักวิชาการ ควรมีงบประมาณสนับสนุน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการและต้องมีแผนร่วมกับชุมชนทุกพื้นที่ เพื่อแก้ไขปัญหาร่องเรียนว่าเจ้าหน้าที่เฝ้าป่าเฝ้าเองงบประมาณและการดำเนินการต้องกำหนดขอบเขตวิธีการ และช่วงเวลาให้ชัดเจน

๕. ขอรับการสนับสนุนงบประมาณด้านยานพาหนะ อุปกรณ์ที่ทันสมัย ด้านการควบคุม ไฟป่า ได้แก่ โดรน (Drone) พร้อมกล้องถ่ายรูปและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ป้องกันการเกิดไฟป่า และชี้เป้าหาทิศทางและเส้นทางการเกิดไฟป่า รวมทั้งกล้องดักถ่ายภาพ (Camera Trap) เพื่อใช้เป็นหลักฐาน ดำเนินคดีแก่บุคคลที่เข้าไปลักลอบจุดไฟเผาป่า

๖. จัดทำโครงการจัดฝึกอบรมด้านความรู้พื้นฐาน และทักษะการควบคุมไฟป่าอย่างเข้มข้น และเป็นระบบ ให้กับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชนที่มาร่วมเป็นกำลังพลในการช่วยดับไฟป่า โดยมีการขึ้นบัญชีเป็นกำลังพลผู้สนับสนุนการดับไฟป่า และมีประกันชีวิตเพื่อเป็นสวัสดิการ

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. มีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างจังหวัดเชียงรายและสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๕ (เชียงราย) เกิดการประสานงานและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างหน่วยงาน ชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ได้รับ ประโยชน์จากงบประมาณของจังหวัดเชียงราย ทำให้ราษฎรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

๒. พื้นที่ป่าอนุรักษ์ได้รับการคุ้มครอง ป้องกัน ส่งเสริม และการเฝ้าระวังภัยคุกคามด้านต่างๆ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของราษฎรให้อยู่ร่วมกับป่าอย่างสมดุลและยั่งยืน

๓. ราษฎรเกิดการรับรู้และตระหนักถึงปัญหาของไฟป่าและหมอกควัน และฝุ่นละออง ขนาดเล็ก (PM ๒.๕) เกิดการบูรณาการความร่วมมือในการป้องกันไฟป่าในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒ ลดปัญหาการเกิดไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) ทำให้พื้นที่เผาไหม้ ลดลง จุดความร้อนลดลง ค่าฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) ให้มีค่าไม่เกินมาตรฐาน

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑. มีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างจังหวัดเชียงรายและสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๕ (เชียงราย) เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างหน่วยงาน ชุมชนพื้นที่ป่าอนุรักษ์ได้รับประโยชน์จากงบประมาณ ของจังหวัดเชียงราย ทำให้ราษฎรมีรายได้เพิ่มขึ้น

๒. พื้นที่ป่าอนุรักษ์ได้รับการคุ้มครอง ป้องกัน ส่งเสริม และเฝ้าระวังภัยคุกคามด้านต่างๆ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของราษฎรให้อยู่ร่วมกับป่าอย่างสมดุลและยั่งยืน

๓. ประชาชนในพื้นที่เกิดการรับรู้และตระหนักถึงปัญหาของไฟป่าและหมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) เกิดความร่วมมือในการป้องกันไฟป่าในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น

๔. จำนวนครั้งที่เกิดไฟป่า จำนวนพื้นที่เผาไหม้ จำนวนการเกิดจุดความร้อน และจำนวนวันที่ ค่าฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) เกินมาตรฐาน ลดลงจากปีที่ผ่านมา

(ลงชื่อ)

(.....นายปณณวิชญ์ ภูริรักษ์พิติกร.....)

วันที่...../...../.....

ผู้ขอประเมิน